

Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի
օգնականների դասավանդման հմտությունների զարգացման
ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ «Լոռու մարզի Դարպասի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ
Թեմա՝ Մոտիվացիան, որպես ուսուցման կարևորագույն մաս

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Լուսինե Քալաշյան
Ուսուցիչ՝ Ծովինար Թազայան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....	3
Թեմայի արդիականությունը:	
Մոտիվացիայի ուսումնասիրության տեսական հիմքերը.	
Հետազոտական աշխատանքի նկարագիրը	4
Մոտիվացիայի դերը օտար լեզվի ուսուցման մեջ	5
Հաղորդակցական իրավիճակների ստեղծում	13
Սոցիալ-մշակութային հաղորդակցության կոնպետենցիայի ձևավորում .	14
Եզրակացություն	16
Օգտագործված նյութերի ցանկը	18

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Թեմայի արդիականությունը

Յուրաքանչյուր դեռահաս ունի իր մոտիվացիան սովորելու, աշխարհընկալման, աշխարհըմբռնման և աշխարհճանաչման հարցում: Եվ դա լուրջ խնդիր է դարձել և հետազոտման մեծ աշխատանք է պահանջում: Թեմայի արդիականացումը կապված է նաև կրթական նոր բարեփոխումների՝ ՏՀՏ-ների լայն կիրառման հետ: Դեռահասի մոտիվացիան այն է, ինչը դրդում է դեռահասին շարժվել այս կամ այն ուղղությամբ: Օրինակ՝ սովորել, զարգացնել, ձեռք բերել, հասնել, նախաձեռնող լինել, կիսվել ուրիշների հետ:

Օտար լեզվի՝ որպես ուսումնական առարկայի ուրույն առանձնահատկություններից է դրա նկատմամբ մարդկանց բացասական, սուբյեկտիվ վերաբերմունքի ձևավորումը՝ որպես շատ դժվար, գործնականորեն դպրոցական ուսուցման պայմաններին չենթարկվող առարկայի:

Իսկ ինչպե՞ս անել, որպեսզի առաջին իսկ դժվարությունների դեպքում օտար լեզվով զբաղվելու ցանկությունը չմարի, այլ, ընդհակառակը, մեծանա: Բոլոր պատասխանները, ինչպես պնդում են հոգեբանները, պետք է փնտրել հենց սովորողի մեջ, մասնավորապես՝ սովորողի անձնական մոտիվացիոն ոլորտում:

Չէ՞ որ շարժառիթը մարդկային ողջ գործունեության հիմքն է, այդ թվում նաև կրթության: Ուսուցման հաջողությունը մեծապես կախված է շարժառիթների մասին գիտելիքների հմտորեն կիրառումից:

Ուսուցչի խնդիրն է՝ ուսումնասիրել սովորողին խթանող դրդապատճառների կառավարման մեխանիզմները, խելամտորեն կիրառել դրանք՝ իր առարկայի ուսուցման մեջ մեծ հաջողությունների հասնելով:

1. Մոտիվացիայի ուսումնասիրության տեսական հիմքերը.

Մարդկային վարքի մոտիվացիայի խնդիրը հետաքրքրել է գիտնականներին դեռևս հնուց: Դեռ բազմաթիվ հին փիլիսոփաների աշխատություններում կարող ենք հանդիպել մոտիվացիայի վերաբերյալ տեսությունների: «Մոտիվ» տերմինը ռուսացված ֆրանսերեն «motive» բառն է, որը բառացիորեն նշանակում է «գրգռում», կամ լատիներեն «moveo» բառից՝ ես շարժվում եմ: Հոգեբանության մեջ մոտիվը մարդու արարքների դրդապատճառն է: Մարդու գործունեության սկզբնական դրդապատճառը նրա նյութական և հոգևոր կարիքները բավարարելու ցանկությունն է: Ներկայումս մոտիվացիան՝ որպես հոգեկան երևույթ, մեկնաբանվում է տարբեր ձևերով: Մի դեպքում, որպես գործոնների համախումբ, որոնք աջակցում և առաջնորդում են, այսինքն՝ որո-

շում են վարքագիծը (Կ. Մադսեն, Ժ. Գոդֆրուա), մեկ այլ դեպքում՝ որպես շարժառիթների համադրություն (Կ. Կ. Պլատոնով, 1986), երրորդում՝ որպես ազդակ, որը հանգեցնում է վարքի ակտիվությանը և որոշում է նրա ուղղվածությունը:

Մոտիվացիան գործընթացների համակարգ է, որը պատասխանատու է խթանող գործունեության համար, ինչն էլ պահանջում է այնպիսի հասկացություն, որը կկառուցի այդ համակարգը և, որպես այդպիսին, առանձնացվում է պահանջմունքը, որպես մոտիվացիայի միավոր (Ա. Ն. Լեոնտև) [6, էջ 23]: Ա.Մասլոուն իրավացիորեն նշում էր, որ մոտիվացիայի ցանկացած տեսություն պետք է ենթադրի, որ մոտիվացիան շարունակական, անսահման և փոփոխական է, որ այն գրեթե ցանկացած օրգանա-կան վիճակի համընդհանուր բնութագիրն է:

2. Հետազոտական աշխատանքի նկարագիրը

2.1. Նպատակները

Ուսումնասիրության նպատակը. Պարզել ռուսաց լեզվի նկատմամբ սովորողների հետաքրքրության անկման պատճառները և գտնել ճանաչողական մոտիվացիայի բարձրացման ամենաարդյունավետ ուղիները, մեթոդներն ու միջոցները:

2.2. Խնդիրները

1. Ուսումնասիրել կրթական մոտիվացիայի խնդիրները հոգեբանական և մանկավարժական գրականության մեջ:

2. Ուսումնասիրել սովորողների վերաբերմունքը ռուսաց լեզվի ուսուցման նկատմամբ, բացահայտել ուսումնական գործընթացի դժվարություններն ու խնդիրները

3. Ռուսաց լեզվի դասավանդման ընթացում անցկացնել հետազոտությունների վերլուծություն՝ մոտիվացիայի խնդիրների շուրջ:

4. Վերլուծել և առաջարկել ռուսաց լեզվի ուսուցման նկատմամբ ճանաչողական մոտիվացիայի բարձրացման առավել արդյունավետ ուղիները:

5. ՏՀՏ-ների դերը օտար լեզուների դասերին սովորողների մոտիվացիան բարձրացնելու գործում:

Դարպասի միջնակարգ դպրոցի 9-րդ դասարանում կատարված հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ <<Շարահյուսություն>> բաժնի ուսումնասիրության ժամանակ ՄՄԱԲԹ գրատախտակի կիրառմամբ կատարված դասերը առավել տպավորիչ ու արդյունավետ են:

Մոտիվացիայի դերը օտար լեզվի ուսուցման մեջ

Անկախ նրանից՝ մենք գիտակցում ենք, թե ոչ, մեր կյանքի յուրաքանչյուր պահ մենք մոտիվացված ենք ինչ-որ բան անելու՝ կամ բավարարելու ֆիզիոլոգիական կարիքները

(ուտել, քնել), կամ էլ հոգևոր կարիքները (պոեզիա գրել, թատրոն գնալ, բնապատկերներ նկարել): Եթե մոտիվացիան ընդհանրապես բացակայում է, ապա դա նշանակում է, որ մարդը մահացել է: Եթե մարդը գիտի, որ պետք է ինչ-որ բանի հասնի, այսինքն՝ մոտիվացված է բավարարելու իր կարիքը, ապա նա կարող է սարեր շարժել: Պայքարում կհաղթի ոչ թե նա, ով ֆիզիկապես ավելի ուժեղ է, այլ նա, ով ավելի շատ է ցանկանում հաղթել: Հաղթելու համար պետք է հաղթելու կամք, այսինքն՝ մոտիվացիա: Ուսուցման մեջ մոտիվացիայի խնդիրն առաջանում է յուրաքանչյուր դպրոցական առարկայից: Այնուամենայնիվ, օտար լեզուներ սովորելու մոտիվացիայի խնդիրը հատկապես սուր է միջնակարգ դպրոցում: Մոտիվացիայի հարցի հետազոտողները դրա նվազման մասին տվյալներ են տալիս՝ դասարանից դասարան փոխադրվելիս: Միաժամանակ հատկանշական է, որ օտար լեզու սովորելու սկզբում սովորողները, որպես կանոն, բարձր մոտիվացիա են ունենում: Նրանք ցանկանում են իրենց հասակակիցների հետ օտար լեզվով շփվել. գայթակղիչ է թվում օտար լեզվով բանաստեղծություններ արտասանելն ու երգեր երգելը, կարդալ և օտար լեզվով ընթերցելով իմանալ ուսուցանվող երկրի մասին: Օտար լեզու սովորելու հաջող մեկնարկը նպաստում է օտար լեզուներ սովորելու բարձր մոտիվացիայի ստեղծմանը: Ուսուցման հաջողությունը և առարկայի նկատմամբ սովորողների վերաբերմունքը մեծապես կախված է նրանից, թե ուսուցիչը որքան հետաքրքիր և էնոցիոնալ է վարում դասը:

Մեթոդական հաջորդականության տեսանկյունից ցանկալի է ապահովել երեխաների սահուն անցումը կրթության մի փուլից մյուսը՝ խուսափելով ձևավորված հմտությունների կորստից և հնարավորինս քիչ վնասելով երեխաներին: Դրան հասնելու ամենահեշտ ճանապարհը օտար լեզվի դասավանդման ողջ ընթացքում ուսուցման միասնական ռազմավարությանը հավատարիմ մնալն է, որն ապահովում է ուսուցման յուրաքանչյուր փուլում տեղի ունեցող փոխազդեցությունների հստակ ձևակերպում և նպատակների ձեռքբերում

Օտար լեզվի ուսուցման արդյունավետության գործոններից մեկը սովորողների մոտիվացիան է, քանի որ օտար լեզվի տիրապետումը պահանջում է մեծ ջանքեր ու ժամանակ՝ անգիր սովորելու նոր բառեր, երկխոսություններ, տեքստեր և այն: Ուստի ուսումնական գործընթացը բազմաբնույթ դարձնելը և սովորողներին ուսումնական գործընթացին ներգրավելը հնարավոր է դառնում ուսումնական նոր միջոցների՝ ՏՀ տեխնոլոգիաների ներդրմամբ: Դրանցից է սմարթ գրատախտակը (smart board), որը թույլ է տալիս ուսումնական նյութը հագեցնել տեսալսողական, անիմացիոն Էֆեկտներով և կատարել փոխներգործուն (ինտերակտիվ) լեզվական և խոսքային վարժություններ՝ ուսումնական գործընթացը դարձնելով ավելի ընկալելի և հետաքրքիր:

Արդիականությունն ավելի ու ավելի մեծ պահանջներ է դնում օտար լեզվի գործնական գիտելիքների ուսուցման առօրյա հաղորդակցության և մասնագիտական ոլորտում:

Մշակվում են հանրակրթության արդյունավետության բարձրացման ուղիներ, մեծ միջոցներ են ներդրվում նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների մշակման ու ներդրման համար: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործումը բացահայտում է համակարգչի՝ որպես ուսուցման միջոցի հսկայական ներուժը: Համակարգչային ուսուցման ծրագրերը շատ առավելություններ ունեն դասավանդման ավանդական մեթոդների նկատմամբ: Նրանք

✓ թույլ են տալիս մարզել խոսքի գործունեության տարբեր տեսակներ և դրանք համատեղել տարբեր համակցություններով.

✓ ստեղծել հաղորդակցական իրավիճակներ;

✓ ավտոմատացնել լեզվի և խոսքի գործողությունները;

✓ ապահովել առաջատար ներկայացուցչական համակարգի, անհատական մոտեցման ներդրման եւ սովորողի ինքնուրույն աշխատանքի ակտիվացման հնարավորությունը:

Համակարգչային ուսուցումը հսկայական մոտիվացիոն ներուժ ունի:

Ռուսաց լեզվի դասերին ՏՀՏ ուսուցումը արդյունավետ մանկավարժական գործիք է օտարալեզու մշակույթը ուսումնասիրելու և հաղորդակցման հնտությունները զարգացնելու համար: ՏՀՏ-ն նպաստում է ուսումնական գործընթացի արագացմանը, հետաքրքրության աճին առարկայի նկատմամբ, բարելավում է նյութի յուրացման որակը, հնարավորություն է տալիս անհատականացնել ուսումնական գործընթացը և հնարավորություն է տալիս խուսափել գնահատման սուբյեկտիվությունից: Ժամանակակից աղբյուրներում տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները ներկայացնում են թվային տեխնոլոգիաների լայն շրջանակ, որոնք օգտագործվում են տեղեկատվության ստեղծման, փոխանցման և տարածման և ծառայություններ մատուցելու համար (համակարգչային սարքավորումներ, ծրագրային ապահովում, հեռախոսագծեր, բջջային կապ, էլ. փոստ, բջջային և արբանյակային տեխնոլոգիաներ, անլար և մալուխային տեխնոլոգիաներ: ցանցեր) հաղորդակցություն, մուլտիմեդիա և ինտերնետ): Ուսումնական գործընթացում առավել հաճախ օգտագործվող ՏՀՏ գործիքները ներառում են.

✓ էլեկտրոնային դասագրքեր և ձեռնարկներ, որոնք ցուցադրվում են համակարգչի և մուլտիմեդիա պրոյեկտորի միջոցով,

- ✓ Էլեկտրոնային հանրագիտարաններ և տեղեկատու գրքեր,
- ✓ սինուլյատորներ և փորձարկման ծրագրեր,
- ✓ Ինտերնետի կրթական ռեսուրսներ (LearningApps, dasaran am, quizizz)
- ✓ DVD և CD-ներ նկարներով և նկարազարդումներով

Ուսուցման մոտիվացիան բարձրացնելու հոգեբանական մեթոդներ.

- ✓ Նյութական նորություն, հետաքրքրասիրության հույս
- ✓ Խրախուսեք ցանկացած ջանք
- ✓ Թույլ տվեք անկախություն

✓ Սովորողին ընկալեք դրական լույսի ներքո՝ չնայած ակադեմիական առաջադիմությանը

- ✓ Սովորեք լսել, ընտրեք էականը
- ✓ Վիճահարույց նյութի ընթերցում
- ✓ Խոսեք գիտելիքների գործնական նշանակության մասին
- ✓ Աշակերտների և նրանց ծնողների հետ հուզական կապի հաստատում

Ներկայումս կան բազմաթիվ համակարգչային ծրագրեր և օնլայն գործիքներ, որոնք օգտագործելով օտար լեզվի դասերին ուսուցումը ավելի հանրամատչելի և հետաքրքիր է դառնում:

ՏՀՏ-ների կիրառումը ռուսաց լեզվի էապես փոխում է սովորողի վերաբերմունքը առարկայի հանդեպ՝ ուսման որակը դարձնելով ավելի հետաքրքիր: Ձևավորվում է ուսուցիչ-աշակերտ հարաբերությունների ավանդականից տարբեր մի նոր որակ: Նպատակահարմար է ստեղծել խաղ-վարժություններ, սահիկահանդեսներ, , որոնք այսօր շատ կան համացանցում:

Ներկայացնենք այդ գործիքներից մի քանիսը: Ուսումնական գործընթացն առավել հետաքրքիր, արդյունավետ դարձնելու համար մեզ այսօր կարող են օգնել մի շարք առցանց գործիքներ և հարթակներ(Kahoot,Playposit,Padlet,Quizizz, Learning Apps,Google forms, Socrative և այլն):

Kahoot -ի միջոցով հնարավոր է.

- ❖ հարցերի մեջ տեղադրել նկարներ, բանաձևեր, գծագրեր, աղյուսակներ,
- ❖ հարցերն ընտրել ըստ բարդության աստիճանի,
- ❖ հարցերին ավելացնել նկարազրդություններ, տեսահոլովակ,
- ❖ օգտագործել հավելվածը նաև Skype-ի և Google Hangouts-ի միջոցով:

Quizz-ի միջոցով հնարավոր է տվյալ տիրույթում աշխատելիս գնահատել սովորողների՝ առաջադրանքների կատարման և՛ արագությունը, և՛ ճշգրտությունը:

Socrative -ի միջոցով հնարավոր է.

❖ առաջադրանքները ստեղծելիս կազմել հարցադրումների բազմակի ընտրանք, ստեղծել հարցեր՝ ճիշտ-սխալ ձևաչափով և «լրացնել բացթողնվածը» ձևաչափերով,

❖ հարցերի հաջորդականությունը դասավանդողի ընտրությամբ խառնվում է համակարգի միջոցով:

Շատ կարևոր է ուսուցման գործընթացում համակարգչի՝ որպես ուսումնառության հիմնական միջոցներից մեկի ներդրումը: Վերջինիս գործածությունն ուսուցման գործընթացում նպաստում է աշակերտների մոտիվացիայի աճին:

Դիտարկենք <<ռուսաց լեզու >> առարկայի դասի օրինակ՝ ՏՀՏ գործիքների կիրառմամբ:

Նոր թեմայի ներկայացում. Գոշկինի կենսագրությունը (Биография и творчество А.С. Пушкина)

Դասի թեման ներկայացվում է լուսանկարների, տեսանյութերի, գծագրերի, շարժանկարների, ձայնի օգնությամբ տեսության համառոտ ներկայացմամբ.

1. Սահիկաշարի օգնությամբ սովորողները դիտում են նկարներ, որոնցում պատկերված են ոչ միայն Գուշկինը և նրան հարազատ մարդիկ, այլև ամբողջությամբ հաղորդում է ժամանակի շունչը. նորաձևության, կենցաղ և այլն:

2. Ունկնդրում են գրողի բանաստեղծությունների հիման վրա գրված երգեր.

"Я помню чудное мгновение" և այլ ստեղծագործություններ:

3. Դիտում են ֆիլմեր և հաղուդումներ՝ առնչվող տվյալ գրողին:

Նմանատիպ դասերի ընթացքում դասարանում ստեղծվում է իրական շփման Я իրավիճակ, աշակերտների ուսումնական նյութի հանդեպ մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում:

Կրթության մեջ ՏՀՏ-ների կիրառման կարևորագույն արդյունքներից է ավելի մեծ բավարարվածության հնարավորությունը, ուսանողների անհատական կարիքները. Տեխնոլոգիաները ոչ միայն ապահովում են ուսումնական ծրագրի ավելի հետաքրքիր բովանդակություն, այլև թույլ են տալիս ավելի հուսալի գնահատել սովորողների գիտելիքները, բացահայտել նրանց պատրաստման թույլ կողմերը և որոշել ուսուցիչների համար անհրաժեշտ գիտելիքներն ու հմտությունները նրանց փոխանցելու լավագույն տարբերակները:

✓ Արդյունավետություն.

- ✓ Ուսանողների ընդհանուր մշակութային զարգացում.
- ✓ Համակարգչային հմտությունների կատարելագործում.
- ✓ Լեզվի մակարդակի բարելավում
- ✓ Ուսուցման անհատականացում (տարբերակված առաջադրանքներ):
- ✓ Աշակերտի ինքնահաստատում.

Օտար լեզու սովորելու մոտիվացիայի բարձրացում (դասերն անցկացվում են «նույն շնչով») և, համապատասխանաբար, դա էական ազդեցություն ունի նյութի յուրացման, ակադեմիական առաջադիմության վրա: Չենք կարող ասել, որ բոլորը սկսեցին կատարելապես սովորել: Սա ճիշտ չէ. Բայց պարտվողներ չկան: Թույլ սովորողները նախընտրում են աշխատանքը կատարել համակարգչային տարբերակով և դա անել ավելի պատրաստակամորեն, մեծ հաճությամբ:

✓ Ուսուցչի կողմից նյութերի օգտագործման խնայողություններ (անհամար բացիկներ, տպագիր նյութեր ստեղծելու կարիք չկա):

- ✓ Ուսումնական նյութերի ներկայացման էսթետիկա.
- ✓ Ուսանողների աշխատանքի ստուգման գործընթացի բարելավում.
- ✓ Ուսուցչի հեղինակության բարձրացում («Ժամանակին համընթաց»):
- ✓ ՏՀՏ ինտեգրման և ռուսաց լեզվի դասավանդման դժվարություններ:

Մանկավարժական դիզայնի հմտություններին տիրապետելու անհրաժեշտությունը.

✓ Դասի պատրաստման ժամանակ նյութերի ընտրության և հարմարեցման վրա ծախսված ժամանակը.

Այսպիսով, օտար լեզվի դասավանդման ժամանակ ՏՀՏ գործիքների կիրառման հնարավորությունը չափազանց լայն է:

Դիդակտիկական համակարգում դասերի չորս տեսակներ առանձնանում են՝ կախված դրանց նպատակներից.

արտացոլման դասեր; ընդհանուր մեթոդական կողմնորոշման դասեր (ուսումնասիրված նյութի ընդհանրացում, համախմբում, համակարգում); զարգացման, վերահսկման դասեր:

ՏՀՏ-ները կարելի է կիրառել դասապրոցեսի տարբեր փուլերում (թեմատիկ աշխատանքների վերլուծություն, նոր նյութի հաղորդում, թեմայի բանավոր ամփոփում, արտադասարանական միջոցառումներ և այլն):

Համակարգիչը կարող է արդյունավետորեն օգտագործվել նոր լեզվական նյութին ծանոթանալու համար՝ վերապատրաստման, ձևավորված գիտելիքների, հմտությունների, կարողությունների կիրառման և դրանց վերահսկման փուլում: Համակարգիչը կարող է օգտագործվել հաղորդակցական խնդիրների և իրավիճակների լայն տեսականիում՝ հաշվի առնելով վերապատրաստվողների անհատական առանձնահատկությունները:

ՏՀՏ-ն հնարավորություն է տալիս լայնածավալ լսումներ իրականացնել, որտեղ կարևոր է հասկանալ որոշակի տեղեկատվություն: Դա կարելի է անել ամբողջ խմբով կամ անհատապես: Եվ հնարավորություն կա արագ ստուգել ինքներդ ձեզ և պարզել ձեր աշխատանքի արդյունքը: Եվ հետո սահուն անցեք խոսելուն, քանի որ այն, ինչ լսում եք, հաճախ ցանկություն է առաջացնում խոսել ձեր մասին կամ պարզապես շարունակել զրույցը տվյալ թեմայով:

Այս կարգի առաջադրանքները կարող եք ստեղծել ինքներդ՝ օգտագործելով «Mimio» «Սմարթ» ինտերակտիվ համալիրի հնարավորությունները: Գրատախտակի վրա ամեն ինչ շարժվում է՝ բառեր, նկարներ: Աշակերտները ոչ միայն տեսողական են ընկալում տեղեկատվությունը, այլև գործնականում բառերը շարժելով:

Երեխաները հաճույքով են անում դա: Եվ որ ամենակարևորն է, ստեղծվում է հաջողության իրավիճակ, քանի որ բոլորը գլուխ են հանում առաջադրանքից: Ինտերակտիվ գրատախտակի վրա առաջադրանքները կարելի է տարբեր կերպ կառուցել, բայց նպատակը մեկն է՝ ակտիվացնել բառապաշարը թեմայի շուրջ: Երեխաները կարող են տեղափոխել նկարներ կամ բառեր և կազմել ճիշտ գույգ: Լեքսիկո-քերականական կառուցվածքները սովորաբար մշակվում են խաղային բնույթի առաջադրանքներում: Իսկ ավելի բարձր մակարդակում կարող ենք նաև այնպիսի առաջադրանքներ կազմել, որտեղ կարող ենք գրել գրատախտակին, այնուհետև համակարգչի միջոցով ստուգել աշխատանքը, հնարավոր է անհատական աշխատանք անհատական համակարգչով, կամ կարող ենք աշխատել նոթատետրում և այնուհետև ստուգել այն գրատախտակին՝ օգտագործելով մուլտիմեդիա համալիր: Որպես ուսուցման գործընթացի տեղեկատվական աջակցության գործիք համակարգիչը ինքնաբերաբար ապահովում է վերլուծությունը, ընտրությունը և օտար լեզվով ուսումնական նյութի արդյունավետության կանխագուշակումը: Այն օգնում է դասավանդողին ընտրել, առանձնացնել բառապաշարային և քերականական առաջադրանքները, տեքստեր, վարժություններ և թեստեր: Համակարգիչը թույլ է տալիս ստեղծել յուրաքանչյուր ուսումնական խմբի և յուրաքանչյուր սովորողի մասին տվյալների բազա:

Խոսելով օտար լեզվի ուսուցման դիդակտիկական առաջադրանքների մասին, որոնք կարող են արդյունավետորեն որոշել ժամանակակից համակարգիչներ օգտագործելով, ապա դրանց թվին կարելի է դասել` (Норенков Ю. И., М. 1993, 286 с.)

-օտար լեզվով տեքստեր կարդալու կարողությունների և հմտությունների ձևավորումը,

-ունկնդրման կարողության իրականացում

-մենախոսական և երկխոսական արտահայտությունների կազման կարողություն

-գրավոր խոսքի կարողությունը տարբեր տեսակի շարադրություններ, պատմվածքներ, ռեֆերատներ պատրաստելիս,

-սովորողների բառապաշարի հարստացում ժամանակակից օտար լեզուների բառապաշարից:

Ուսուցման ընթացքում համակարգչի օգտագործման լեզվամեթոդական հնարավորություններին հնարավոր է դասել հետևյալ խնդիրների լուծումները (Дубовцова Т.А., М. 2006, с14-15)

Հնչյունաբանություն ուսուցանելիս

ա)օտար լեզվով տարբեր հնչյունների լսարանային հմտությունների ձևավորում,

բ)արտասանական հմտություններ,

գ)ոիթմիկ և արտասանական հմտություններ:

Ունկնդրման ուսուցանելիս

ա)ունկնդրման հաստատուն հնչյունաբանական հմտությունների ձևավորում,

բ)ինքնաբերաբար հսկողություն լսած տեքստը ճիշտ հասկանալու համար:

Քերականություն ուսուցանելիս

ա)գրավոր խոսքում արդյունավետ բառապաշարային հմտությունների ձևավորում,

բ)ինքնաբերաբար վերահսկողություն բառապաշարային հմտությունների ձևավորման վրա համակարգչային բազմաժանր ծրագրերի օգտագործմամբ,

գ) սովորողների ակտիվ և պոտենցիալ բառապաշարի ընդլայնում,

դ) ցուցաբերելով տարբեր ուղեցույց-տեղեկատվական աջակցություն` բառարանների, հոմանիշների և հակահիշների ընտրության համակարգի օգտագործման ճանապարհով:

Ընթերցանություն ուսուցանելիս

ա) ամրապնդել ընթերցանության ռեցեպտիվ բառապաշարային և քերականական հմտությունները,

բ) տեքստից իմաստային տեղեկարվության առանձնացման արդյունավետ մեթոդների ամրապնդում,

գ) տարբեր տեսակի տեքստերի վերլուծության ուսուցանում

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄ

Հաղորդակցական մոտեցումը հիմնված է այն պնդման վրա, որ օտար լեզվին հաջողությամբ տիրապետելու համար սովորողները պետք է իմանան ոչ միայն լեզվա-կան ձևերը (քերականություն, բառապաշար, արտասանություն), այլև պատկերացում ունենան, թե ինչպես օգտագործել դրանք: Ժամանակակից հաղորդակցության վրա հիմնված ուսուցումը սովորողներին նախապատրաստում է իրական կյանքում լեզվի օգտագործմանը: Ուսուցիչը դասին պլանավորում է որքան հնարավոր է շատ հաղորդակցման իրավիճակներ, և կրկին օգնության է հասնում ՏՀՏ-ն:

Օտար լեզվով հաղորդակցական հմտությունների զարգացում.

ՏՀ տեխնոլոգիաների կիրառումը նպաստում է սովորողի՝ օտար լեզվով հաղորդակցվելու հմտությունների ձևավորմանը՝ ստեղծելով զանգվածային լսարանների հետ հաղորդակցվելու բացառիկ հնարավորություն:

Շփումը զանգվածային լսարանի հետ նպաստում է ոչ միայն լեզվական գիտելիքների կատարելագործմանը, այլև խթանում է մտքերը հստակ, տրամաբանորեն ու հակիրճ ձևակերպելու կարողություն, հանդուրժողականություն ուրիշի կարծիքի, ուրիշ մշակույթի ու սովորույթների նկատմամբ, բանավեճ վարելու և սեփական տեսակետը փաստարկված, հիմնավորված ներկայացնելու, գործընկերոջ կարծիքը լսելու և հարգելու կարողություն:

**ՍՈՑԻԱԼ-ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄՊԵՏԵՑԻԱՆԵՐԻ
ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄ**

ՏՀ տեխնոլոգիաների կիրառումը հնարավորություն է տալիս լեզուն օգտագործելու որպես տարբեր լեզվամշակութային հանրույթների ներկայացուցիչների հետ շփման միջոց, ծանոթանալու տարբեր երկրների ու ժողովուրդների պատմամշակութային ժառանգությանը, ինչպես նաև ներկայանալու որպես ազգային մշակույթի ներկայացուցիչ: Սա իր հերթին նպաստում է սովորողների հումանիտար զարգացմանը:

ՏՀՏ-երն ունեն նորարարության զարգացումն արագացնելու, սովորողների գիտելիքները հարստացնելու ու խորացնելու, հմտությունները զարգացնելու, ինչպես նաև նրանց մոտիվացիան բարձրացնելու և ուսման մեջ արդյունավետ ներգրավելու ներուժ: Դրանք բարելավում և կատարելագործում են ուսումնական գործընթացը և օգնում դպրոցներին վերափոխվել: Էլեկտրոնային ուսուցումը կրթական գործընթացի կազմակերպումն է ժամանակակից տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ, ինչը նույնպես հնարավորություն է տալիս լեզուն օգտագործելու որպես տարբեր լեզվամշակութային հանրույթների ներկայացուցիչների հետ շփման միջոց:

Էլեկտրոնային ուսուցումը կարող է շոշափելիորեն ավելացնել սովորողների գիտելիքները, որի միջոցով մասնակիցները գործնական փորձ ու գիտելիք են ստանում համացանցից, հնարավորություն են ունեւում կազմակերպել հեռավար դասեր այլ երկրների կրթօջախներում սովորող իրենց հասակակիցների հետ, շփվում են տարբեր լեզվամշակութային հանրույթների ներկայացուցիչների հետ, ծանոթանում, այլ երկրների ու ժողովուրդների պատմամշակութային ժառանգությանը :

Էլեկտրոնային ուսուցումը սովորողներին նոր հմտություններ և որակավորում ստանալու, նոր ուղղություններով զարգանալու հնարավորություն է ընձեռում: Էլեկտրոնային ուսուցման միջավայրեր ապահովող շատ ծրագրային ապահովումներ կան: Դրանց շարքում կան թե՛ կոմերցիոն նպատակով և թե՛ ազատ օգտագործման համար նախագծված համակարգեր: Այդօրինակ ուսուցման միջավայրերից Google Classroom, Moodle, MS Teams, Էլեկտրոնային ուսուցման առցանց միջավայրերը: Էլեկտրոնային ուսուցման առավելություններից է՝ կրթություն ստանալու համեմատաբար ցածր ինքնարժեքը, Էլեկտրոնային գրականության, առաջադրանքների և այլ նյութերի արագ հասանելիությունը, ուսուցման մեթոդների ճկունությունը, նյութերի համատեղ և բազմակի օգտագործումը, սովորողների մեծ լսարանի հետ աշխատելու առանձնահատկությունը, դասընթացների մասնակիցների և դասավանդողների աշխար-

հագրական դիրքից և ժամանակից անկախությունը, բարդ նյութերի ընկալողունակության բարձրացումը, նրանց սոցիալական հավասարության ապահովությունը և այլն:

Այսօր լեզուների ուսուցումը դիտարկվում է որպես շարունակական խնդիր ողջ կյանքի համար, ուստի խիստ կարևոր է դառնում զարգացնել երիտասարդների՝ դպրոցից դուրս նոր լեզվական փորձառություն ձեռք բերելու շարժառիթները, կարողություններն ու վստահությունը, ինչը շարունակական կրթության կարևոր նախապայման է: Իսկ համացանցային ռեսուրսներն այսօր անզնահատելի ու անսպառ աղբյուր են տեղեկատվական միջավայրի ստեղծման, կրթության և ինքնակրթության կազմակերպման, մասնագիտական և անձնական հետաքրքրությունների ու պահանջմունքների բավարարման համար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Կյանքում ամենաանհրաժեշտ հմտություններից մեկը մարդու՝ այլ մարդկանց հետ արդյունավետ շփվելու ունակությունն է: 21-րդ դարում հասարակության անհրաժեշտ է անհատ, ով ի վիճակի է ինքնուրույն որոշումներ կայացնել, տիրապետում է օտար լեզուների, պատրաստ է ինքնակրթվելու, գիտի ինչպես ապրել հայրենակիցների և օտարերկրացիների մեջ, պատրաստ է համագործակցել համատեղ արդյունքի հասնել ու համար, ընդունակ է մրցակցել միջազգային աշխատաշուկայում: Հետևաբար, ժամանակակից հասարակությունը բախվում է երեխաներին ուսուցանելու այնպիսի տեխնոլոգիա գտնելու խնդրին, որը կօգնի ելնել այն փաստից, որ աշակերտները դարձել են ոչ միայն ուսուցման առարկա, պասիվորեն ընկալելով կրթական տեղեկատվությունը, կարող են լինել դրա ակտիվ սուբյեկտներ, ինքնուրույն տիրապետելով գիտելիքներին: Ինքնակրթվելու, ինքնուրույն որոշումներ կայացնելու և ընդհանրապես կյանքի ռիթմին հետևելու համար պետք է լինել մոտիվացված:

Դրդապատճառները, ցանկությունների, հետաքրքրությունների և հակումների ոլորտները, աշխարհայացքը, սովորողի կարգավիճակը, նրա կյանքի դիրքերը, ինչպես նաև տարբեր իրավիճակներ փոխկապակցված են և կազմում են անհատի ներդաշնակ միասնությունը: Այս ամենը ներքին ուժ է, որը խրախուսում է ուսանողին սովորել օտար լեզու և դրական վերաբերմունք է ստեղծում այն ուսումնասիրելու համար: Դրա համար անհրաժեշտ է բարձրացնել մոտիվացիան՝ նպաստելով աշակերտների շրջանում ճանաչողության և մտավոր գործունեության զարգացմանը, ինչը, իր հերթին, հանգեցնում է ուսուցման գործընթացի արդյունավետության բարձրացմանը:

Իսկ ի՞նչ է ստանում ուսուցիչը ՏՀՏ-ի կիրառման միջոցով:

- Նա խնայում է իր անձնական ժամանակը, որը կարող է, բայց չէր հասցնում անցկացնել ընտանիքի հետ, ծախսել իր անձնական կարիքների բավարարման և ի վերջո առանց տեսր ու կարմիր գրչի բազմոցին հանգիստ նստելու համար:

- Տեսնում է իր աշխատանքի արդյունքը: Ստանում է այն զգացողությունը, որ իր ժամանակը ծախսվել է արդյունավետ և նպատակային:

- Ստանում է բավարարվածության զգացում իր աշխատանքից՝ տեսնելով աշակերտների հետաքրքրվածությունը, ակտիվ մասնակցությունը դասապրոցեսին:

- Անընդհատ զարգանում ու կատարելագործվում է որպես մասնագետ, կիրառում է ժամանակակից մեթոդներ իր աշխատանքն ավելի արդյունավետ դարձնելու, նոր հմտություններ ձեռք բերելու և միշտ ձեռքը ժամանակի զարկերակին պահելու համար:

Այսպիսով, սովորողի ուսումնական գործունեության մոտիվացիան շարժառիթների մի ամբողջություն է, որն իր փոխազդեցության ընթացքում որոշում է ուսումնական

գործընթացում առարկայի գործունեությունը և ապահովում է ինքնագարգացման մասնագիտական կողմնորոշումը: Աշակերտի ուսումնական գործունեության մոտիվացիայի ձևավորման չափանիշներն են՝ բարձր առաջադիմությունը, ուսումնական առաջադրանքների իրականացման ստեղծագործական մոտեցումը, ինքնակրթության և ինքնագարգացման պատրաստակամությունը, լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերումը և նոր գիտելիքներ յուրացնելու կայուն ձգտումը:

Ընդհանուր առմամբ, կարելի է եզրակացնել, որ ուսուցիչն իրաշխատանքում կարող է և պետք է օգտագործի այն ամենն, ինչն իր պրակտիկայում դրական ազդեցություն է ունենում սովորողների մոտիվացիայի ձևավորման նպատակի վրա:

Ուսումնական գործընթացն իր բովանդակությամբ, նյութի մատուցման ձևով պետք է լինի ճկուն և հետապնդի ուսուցման հիմնական խնդիրներից մեկը՝ սովորողների գիտելիքների յուրացումը դարձնել ամուր, բովանդակալից, իսկ ուսումնառությունն ինքնին՝ ցանկալի, ուրախություն պարգևող:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՑԱՆԿԸ

1-Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. — СПб.: Питер, 2002 — 512 с., էջ 65]:

Գալսկովա Ն.Գ.Օտար լեզուների դասավանդման ժամանակակից մեթոդներ Մ., 2014 թ.

2-Վեր ռեսուրսներ. Էլեկտրոնային տեխնոլոգիաները կրթական համակարգում... [Էլեկտրոնային ռեսուրս]. - Մուտքի ռեժիմ:

<http://som.fio.ru/getblob.asp?id=10007856#Tos26155139>

3-Աստվածատրյան Մ., Թերզյան Գ., Թորոսյան Ա., Շարխաթունյան Հ

4-Տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը հանրակրթա-

կան դպրոցում, «Ասողիկ» հրատարակչություն, Երևան, 2004թ., 188 էջ:

5-Ցակովկա Ա.Բ.Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները կրթության մեջ. ... [Էլեկտրոնային ռեսուրս]: - Մուտքի ռեժիմ <http://cor.edu.27.ru/>

6-(Дубовцова Т.А., М. 2006, с14-15)

7. Պաշարների շտեմարան - ՏՀՏ-ի կիրառությունը դասապրոցեսում

<https://lib.armedu.am/files/resource/files/2022-06-27/a02dd7f29ca161f255042619e3469101.pdf>

